

วิชาที่ 1

ความสำคัญ และบทบาท ภารกิจ ของผู้จัดการประจำหน่วยเลือกตั้ง

วิชาที่ 1 ความสำคัญ และบทบาท ภารกิจ ของผู้จัดการประจำหน่วยเลือกตั้ง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าอบรม

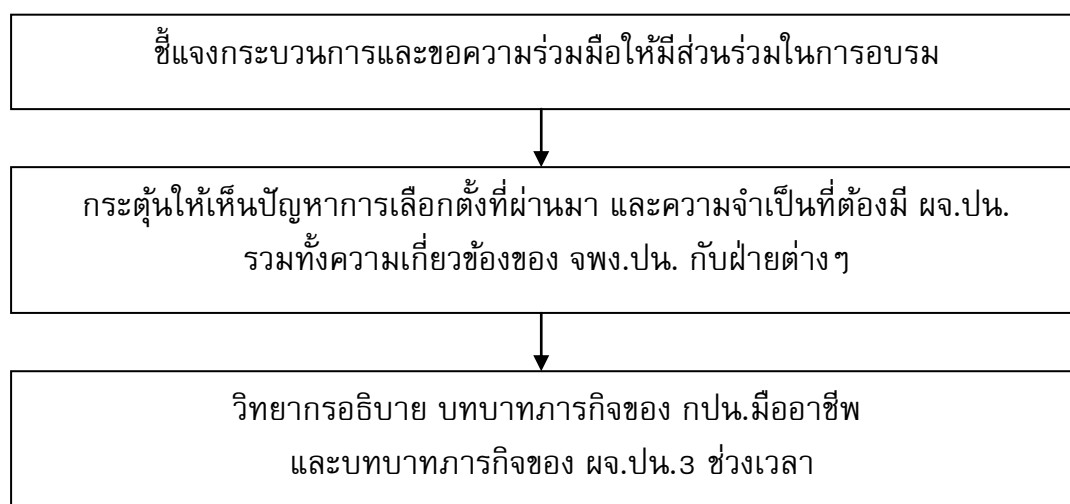
1. ตระหนักว่า ผจ.ปน. มีความสำคัญ ต้องรับผิดชอบบริหารจัดการ และสามารถแก้ไขปัญหา ในหน่วยเลือกตั้งได้ทุกเรื่อง
2. สามารถอธิบาย เกี่ยวกับบทบาทภารกิจ ของ ผจ.ปน. ได้อย่างถูกต้อง

ขอบเขตเนื้อหา

1. ความสำคัญของผู้จัดการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ผจ.ปน.) ในการเลือกตั้งที่สุจริต โปร่งใสและเที่ยงธรรม
2. บทบาท ภารกิจ ของผู้จัดการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ผจ.ปน.)
 - 2.1 บทบาทภารกิจช่วงก่อนมี พรฎ
 - 2.2 บทบาทภารกิจช่วงหลังมี พรฎ.
 - 2.3 การปฏิบัติหน้าที่ในวันเลือกตั้ง

ระยะเวลา 30 นาที

กระบวนการอบรม

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/วิธีการฝึกอบรม/เวลา	สื่อ-อุปกรณ์
1.เพื่อให้ผู้เข้าอบรมตระหนักว่า ผจ.ปน. มีความสำคัญต้องรับผิดชอบบริหารจัดการและสามารถแก้ไขปัญหาในหน่วยเลือกตั้งได้ทุกเรื่อง 2.เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถอธิบายเกี่ยวกับบทบาทภารกิจของ กปน.มืออาชีพและผจ.ปน. ได้อย่างถูกต้อง	ขั้นที่ 1 ชี้แจงกระบวนการและความจำเป็นที่ต้องฝึกอบรม ผจ.ปน. (6 นาที) 1.1 ให้ ผจ.ปน.นั่งตามตำบล วิทยาการทักษาย และชื่นชมยินดีที่ทุกคนได้รับการคัดเลือกให้เข้ารับการอบรมผู้จัดการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ผจ.ปน.) หรือ กปน.มืออาชีพ 1.2 จากนั้นเปิดแผ่นพลิกที่ 1 ชี้แจงกำหนดการ และกติกาการอบรม พร้อมขอความร่วมมือให้ทุกคนมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม และอยู่ตลอดระยะเวลาการอบรม 1.3 เปิดแผ่นพลิกที่ 2 เกริ่นนำถึงความคาดหวังของสังคมไทยที่มีต่อการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ ย่อมต้องเป็นการเลือกตั้งที่มีคุณภาพ สุจริต โปร่งใสและเที่ยงธรรม และจุดแตกหักที่เป็นป้อมปราการด่านสุดท้ายของการเลือกตั้งอยู่ที่หน่วยเลือกตั้ง แต่จากปัญหาการเลือกตั้งที่ผ่านมาพบว่า มีความผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่ของ กปน. บางหน่วยเลือกตั้งส่งผลกระทบนำมาสู่การร้องเรียนว่า การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม รวมทั้งมีการเสนอข่าวในทางลบส่งผลกระทบต่อ การเลือกตั้งในภาพรวม ดังนั้นต่อไปนี้ ทุกหน่วยเลือกตั้งต้องมี กปน.มืออาชีพ หรือผู้จัดการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ผจ.ปน.) ที่รอบรู้ทุกอย่าง สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยไม่ผิดพลาด และสามารถแก้ไขปัญหาภายในหน่วยเลือกตั้งได้ทุกเรื่อง	1.ใบความรู้ที่ 1 2.แผ่นพลิกที่ 1 กำหนดการ และ กติกาการอบรม 3.แผ่นพลิกที่ 2 ทำไม่ต้องมี “ผจ.ปน.”
	ขั้นที่ 2 บทบาทภารกิจของ กปน.มืออาชีพ (10 นาที) 2.1 อธิบาย บทบาทและภารกิจของ กปน.ในภาพรวมตามแผ่นพลิกที่ 3 ว่า กปน.จะเป็นมืออาชีพหรือไม่ อยู่ที่ผลการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มี ความผิดพลาดเกิดขึ้นอีกต่อไป และถ้ามีปัญหาเรื่องใดเกิดขึ้นที่หน่วยเลือกตั้ง ต้องสามารถแก้ไขปัญหาได้ทุกเรื่อง ดังนั้น การที่ กปน.จะรู้ทุกอย่างและแก้ปัญหาได้ทุกเรื่องนั้น จะต้องรู้ว่าตนมีบทบาทหน้าที่อย่างไรจึงจะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง โดย กปน.มี บทบาทและภารกิจ ดังนี้	4.แผ่นพลิกที่ 3 บทบาทและ ภารกิจของ กปน.มืออาชีพ

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/วิธีการฝึกอบรม/เวลา	สื่อ-อุปกรณ์
	2.1.1 บริหารจัดการและควบคุมดูแลการเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้ง 2.1.2 คุ้มครอง รักษาสิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และบริการอำนวยความสะดวกกับผู้มาใช้สิทธิ ยึดหลักว่า “ผู้ใดมีสิทธิต้องได้ใช้สิทธิ” 2.1.3 วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นที่หน่วยเลือกตั้ง ด้วยความสุจริต เที่ยงธรรมและโปร่งใส เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย โดยปราศจากอคติหรือเอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใด 2.1.4 ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน/วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ที่หน่วยเลือกตั้ง ทั้งวิธีการปฏิบัติของ จพง.ปน.และของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เช่น การลงคะแนน การนับคะแนน เป็นต้น 2.1.5 รายงานผลการลงคะแนน การนับคะแนน และอื่น ๆ รวมทั้งบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่หน่วยเลือกตั้ง 2.2 วิทยาการเปิดเผยพลิกที่ 4 อธิบาย ว่าในแต่ละหน่วยเลือกตั้งจะมีเจ้าพนักงานประจำหน่วยเลือกตั้ง (จพง.ปน.) ประกอบด้วย กปน.จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คนและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครองหรือทหาร) จำนวนไม่น้อยกว่า 1 คน โดย กปน.จะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกัน ดังนี้ 2.2.1 ประธาน กปน. (ผจ.ปน.) 2.2.2 กปน. ฝ่ายตรวจบัญชีรายชื่อ 2.2.3 กปน. ฝ่ายมอบบัตร 2.2.4 กปน. ฝ่ายคุมคูหา 2.2.5 กปน. ฝ่ายคุมหีบบัตร	5.แผ่นพลิกที่ 4 องค์ประกอบของ จพง.ปน.

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/วิธีการฝึกอบรม/เวลา	สื่อ-อุปกรณ์
	2.3 วิทยากรเปิดแผ่นพลิกที่ 5 อธิบายว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของ จพง.ปน. ต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก นับแต่ 2.3.1 ประชาชนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่ง กปน. ต้องดูแลอำนวยความสะดวกให้เขาได้ใช้สิทธิและพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของ กปน. 2.3.2 ตัวแทนผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ซึ่งมาตรวจสอบสังเกตการณ์ กปน. ต้องตรวจสอบว่าเป็นตัวแทนถูกต้องหรือไม่ โดยจัดที่นั่งให้อยู่ในจุดที่สามารถมองเห็นการปฏิบัติหน้าที่ และชี้แจงแนะนำในกรณีมีการทักท้วงการปฏิบัติหน้าที่ 2.3.3 อาสาสมัครองค์การเอกชน (อสส.) ทำหน้าที่ตรวจสอบสังเกตการณ์การเลือกตั้ง กปน. ก็ต้องอำนวยความสะดวก โดยจัดที่นั่งให้อยู่ในจุดที่สามารถมองเห็นการปฏิบัติหน้าที่ และชี้แจงแนะนำในกรณีมีการทักท้วงการปฏิบัติหน้าที่ด้วยเช่นกัน 2.3.4 สื่อมวลชน ที่มารายงานข่าว และ ประชาชน ผู้สนใจที่มาสังเกตการณ์ กปน. ควรอำนวยความสะดวกตามควร เพื่อแสดงความโปร่งใสในการเลือกตั้ง โดยมีให้เกิดผลกระทบหรือเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่หรือขัดต่อระเบียบกฎหมาย รวมทั้งหากมีข้อสงสัยควรให้ข้อมูลหรือชี้แจงการปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายด้วย 2.3.5 ส่วน กกด.ทุกระดับ เช่น กกด.ทั้ง 7 ท่าน/ผู้ตรวจการเลือกตั้ง/ ผอ.กต.จว./ กกด.เขต/ อนุฯ อำเภอ มีหน้าที่ติดตาม กำกับ สนับสนุนการทำงานของ กปน. รวมทั้ง ส่วนราชการและหน่วยงานสนับสนุนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอาจสอบถามข้อมูลในการปฏิบัติงาน กปน. ควรรายงานให้ข้อมูลหรือชี้แจงการปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายด้วย	6.แผ่นพลิกที่ 5 ความเกี่ยวข้องของ จพง.ปน.กับฝ่ายต่างๆ

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/วิธีการฝึกอบรม/เวลา	สื่อ-อุปกรณ์
	ขั้นที่ 3 บทบาทภารกิจของ ผจ.ปน.(14 นาที) 3.1 วิทยาการเพิ่มเติม บทบาท ภารกิจของ ผจ.ปน. ตามแผนพลิกที่ 6-9 ดังนี้ 3.1.1 บทบาทภารกิจของ ผจ.ปน.ช่วงก่อนมีพระราชกฤษฎีกา (แผนพลิกที่ 6) 1) สรรหาผู้มีสมควรเข้ารับการอบรมเป็น กปน. 2) เป็นวิทยาการถ่ายทอดความรู้ แก่ผู้ที่สมควรเข้ารับการอบรมเป็น กปน.ตาม ข้อ 1 3) จัดทำทะเบียนรายชื่อผู้ผ่านการอบรม และผ่านการทดสอบความรู้ เรียงลำดับคะแนน แล้วจัดส่งให้ ผอ.กต.จว. ทั้งนี้ ควรสรรหาไว้หน่วยเลือกตั้งละประมาณ 8-10 คน ซึ่งควรเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้ง และอย่างน้อยควรมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้ (แผนพลิกที่ 7) 1) ผ่านการอบรมหลักสูตรพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย 2) เคยเป็น ประธาน กปน./กปน./ผอ.ปน. 3) ผู้ที่สนใจอยากเป็น กปน. 4) มีความสามารถที่จะเป็น กปน.ได้ 3.1.2 บทบาทภารกิจของ ผจ.ปน.ช่วงหลังมีพระราชกฤษฎีกา (แผนพลิกที่ 8) 1) เข้าอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส.ส. เพื่อเตรียมเป็นวิทยาการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็น กปน. 2) เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้ง กปน. แล้วให้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งให้แก่ผู้ได้รับแต่งตั้งตามแนวทางที่กำหนดไว้ (ได้แก่ การจัดทีมวิทยากรอบรม กปน./กำหนดการอบรม/ จำนวน กปน.ที่เข้าอบรม/เนื้อหา วิธีการ สื่อ และการแบ่งงานความรับผิดชอบในการอบรม เป็นต้น)	7.แผนพลิกที่ 6 บทบาทภารกิจของ ผจ.ปน. ช่วงก่อนมีพระราชกฤษฎีกา 8.แผนพลิกที่ 7 คุณสมบัติผู้ที่สมควรสรรหาเข้ารับการอบรมเป็น กปน. 9.แผนพลิกที่ 8 บทบาทภารกิจของ ผจ.ปน. หลังมีพระราชกฤษฎีกา

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/วิธีการฝึกอบรม/เวลา	สื่อ-อุปกรณ์
	3) เป็นวิทยากรซักซ้อมเพื่อเน้นย้ำความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่แก่ กปน. ในช่วงก่อนวันเลือกตั้ง หรือในวันรับมอบวัสดุ อุปกรณ์ บัตรและหีบบัตรเลือกตั้ง 3.1.3 บทบาทภารกิจของ ผจ.ปน.ในวันเลือกตั้ง (แผ่นพลิกที่ 9) 1) เป็นประธาน กปน. ทำหน้าที่บริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภายในหน่วยเลือกตั้ง 2) ปฏิบัติหน้าที่ก่อน ระหว่าง และหลังการลงคะแนน 3) จัดทำแบบพิมพ์ และแบบรายงานต่างๆ 4) รายงานผลการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการ 5) เป็นตัวแทนของ กกต. ในระดับหน่วยเลือกตั้งประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลต่าง ๆ 6) สรุปปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะรายงานต่อ ผอ.กต.จว. 3.2 วิทยากรเปิดแผ่นพลิกที่ 10 และย้ำว่า หลังจากผ่านการอบรมแล้ว ผจ.ปน.และ ศส.ปชต.ต้องประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อดำเนินการ ดังนี้ 3.2.1 เป็นวิทยากรอบรมขยายผลแก่ผู้ที่สนใจหรือสมควรเข้ารับการอบรมเป็น กปน. โดยให้ดำเนินการอบรมขยายผลกับ กก.ศส.ปชต.ที่ยังไม่ผ่านหลักสูตรก่อน 3.2.2 จัดทำแผนการอบรมขยายผลว่าจะอบรมเมื่อใดที่ไหน ใครบ้างที่เข้าอบรม จากหมู่บ้านหรือชุมชนใดบ้าง จำนวนเท่าใด (ไม่ควรเกิน 10-20 คน หรือไม่เกินครึ่งละ 2 หมู่บ้าน) ใครบ้างที่จะเป็นวิทยากรในแต่ละรุ่น (ผจ.ปน. และ กก.ศส.ปชต.ที่ผ่านหลักสูตรเป็นวิทยากร) จะใช้วัสดุอุปกรณ์จากที่ใด (กกต.ได้จัดทำสื่อแผ่นไวนิล และแผ่นพลิกพร้อมทั้งคู่มือในการอบรมให้ตำบลละ 2-3 ชุด) 3.2.3 เมื่อทำแผนเสร็จแล้ว ให้ประสานส่งแผนให้ สท.กกต.จังหวัด ทราบเพื่อสนับสนุนสื่ออุปกรณ์และรายงานผลงาน พร้อมทั้งช่วยประชาสัมพันธ์	10.แผ่นพลิกที่ 9 บทบาทภารกิจของ ผจ.ปน.ในวันเลือกตั้ง 11.แผ่นพลิกที่ 10 สรุปภารกิจของ ผจ.ปน.หลังการอบรม

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/วิธีการฝึกอบรม/เวลา	สื่อ-อุปกรณ์
	3.2.4 เมื่ออบรมขยายผลเสร็จแต่ละรุ่น ให้ ผจ.ปน. และ กก.ศส.ปชต.ที่เป็นวิทยากรประชุมพิจารณาคัดเลือกผู้ผ่านการอบรม และทำบัญชีรายชื่อเรียงตามลำดับความสามารถและความเหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ กปน. จำนวนหน่วยเลือกตั้งละ 8-10 คน เสนอ ผอ.กต.จว.ต่อไป 3.3 วิทยากร อธิบายว่าหัวข้อที่จะนำไปอบรมขยายผลมี 3 เรื่อง ตามแผ่นพลิกที่ 11 และสรุปเน้นย้ำการเลือกตั้งจะเป็นไปอย่างมีคุณภาพ สุจริต โปร่งใสและเที่ยงธรรมหรือไม่ คำนวณอยู่ที่ ผจ.ปน.ทุกคน	11.แผ่นพลิกที่ 11 หัวข้อวิชาที่จะขยายผล

สื่อ/อุปกรณ์:

1.แผ่นพลิก

- แผ่นพลิกที่ 1 กำหนดการ และกติกาการอบรม
- แผ่นพลิกที่ 2 ทำไมต้องมี “ผจ.ปน.”
- แผ่นพลิกที่ 3 บทบาทและภารกิจของ กปน.มีอาชีพ
- แผ่นพลิกที่ 4 องค์ประกอบของ จพง.ปน.
- แผ่นพลิกที่ 5 ความเกี่ยวข้องของ จพง.ปน.กับฝ่ายต่างๆ
- แผ่นพลิกที่ 6 บทบาทภารกิจของ ผจ.ปน. ช่วงก่อนมีพระราชกฤษฎีกา
- แผ่นพลิกที่ 7 คุณสมบัติผู้ที่สมควรสรรหาเข้ารับการอบรมเป็น กปน.
- แผ่นพลิกที่ 8 บทบาทภารกิจของ ผจ.ปน. หลังมีพระราชกฤษฎีกา
- แผ่นพลิกที่ 9 บทบาทภารกิจของ ผจ.ปน. ในวันเลือกตั้ง
- แผ่นพลิกที่ 10 สรุปภารกิจของ ผจ.ปน.หลังการอบรม
- แผ่นพลิกที่ 11 หัวข้อวิชาที่จะขยายผล

2.ใบความรู้

- ใบความรู้ที่ 1 ความสำคัญ และบทบาทภารกิจของ ผจ.ปน

3. การวัดและประเมินผล

- 3.1 วัดความรู้โดยการสังเกต การทดสอบความเข้าใจระหว่างการอบรม
 - 3.2 ประเมินพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วม
 - 3.3 การประเมินผลโดยการสังเกต
 - 3.4 ประเมินเจตคติโดยการสังเกต และสอบถาม
-

ใบความรู้ที่ 1

ความสำคัญและบทบาทภารกิจของ ผจ.ปน.

การปกครองระบอบประชาธิปไตย หัวใจอยู่ที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งสามารถใช้อำนาจได้ทั้งทางตรง และทางอ้อม

การเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจอธิปไตยโดยทางอ้อม ผ่านทางตัวแทนที่ประชาชนเลือกตั้งให้ไปทำหน้าที่แทน หากการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นมีความสุจริต และเที่ยงธรรม ก็จะเป็นที่ยอมรับ และสะท้อนเจตนารมณ์ที่แท้จริงของประชาชน แต่หากการเลือกตั้งไม่สุจริต และไม่เที่ยงธรรม เช่น มีการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผิดพลาดบกพร่อง มีพฤติกรรมวางตัวไม่เป็นกลาง ไม่ดำเนินการตามระเบียบกฎหมาย หรือไม่อำนวยความสะดวก สร้างความไม่พึงพอใจแก่ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนอกจากไม่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้ว ยังเป็นภาพสะท้อนปัญหาในการเลือกตั้งอีกด้วย

นอกจากนั้น ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา ยังมีการเสนอภาพข่าวเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้ง และนำมาสู่การร้องเรียน ร้องคัดค้านการเลือกตั้งตามมา เป็นเหตุให้ กกต. หรือ ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ อันเนื่องมาจากความผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้ง(จพ.ปน.) จึงอาจกล่าวได้ว่า ความเรียบร้อยราบรื่นในหน่วยเลือกตั้งเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการเลือกตั้งได้

ดังนั้น เพื่อมิให้มีปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นอีก จึงมีความจำเป็นต้องมี **ผู้จัดการหน่วยเลือกตั้ง (ผจ.ปน.) หรือ กปน. มืออาชีพ** เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการและแก้ไขปัญหาในหน่วยเลือกตั้ง ให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เป็นที่ยอมรับ และไม่เกิดปัญหาการร้องเรียน หรือปรากฏเป็นข่าวเกี่ยวกับความผิดพลาดบกพร่องในการทำงานแพร่หลายทางสื่อต่างๆ

การที่ กปน. จะเป็นมืออาชีพหรือไม่ อยู่ที่ผลการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีความผิดพลาดเกิดขึ้นอีกต่อไป และถ้ามีปัญหาเรื่องใดเกิดขึ้นที่หน่วยเลือกตั้ง ต้องสามารถแก้ปัญหาได้ทุกเรื่อง ดังนั้น การที่ กปน. จะรู้ทุกอย่างและแก้ปัญหาได้ทุกเรื่องนั้น จะต้องรู้ว่าตนมีบทบาทหน้าที่อย่างไร จึงจะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง โดย กปน. มีบทบาทและภารกิจ ดังนี้

1. บริหารจัดการและควบคุมดูแลการเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้ง
2. คุ้มครอง รักษาสิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และบริการอำนวยความสะดวกกับผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ยึดหลักว่า “ผู้ใดมีสิทธิต้องได้ใช้สิทธิ”
3. วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นที่หน่วยเลือกตั้ง ด้วยความสุจริต เที่ยงธรรม และโปร่งใส เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย โดยปราศจากอคติหรือเอียงข้างฝ่ายใด

4. ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน/วิธีการปฏิบัติต่างๆ ที่หน่วยเลือกตั้ง ทั้งวิธีการปฏิบัติของ จพง.ปน. และของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เช่น การลงคะแนน การนับคะแนน เป็นต้น

5. รายงานผลการลงคะแนน การนับคะแนน และอื่นๆ รวมทั้งบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่หน่วยเลือกตั้ง

ในแต่ละหน่วยเลือกตั้งจะมีเจ้าพนักงานประจำหน่วยเลือกตั้ง (จพง.ปน.) ประกอบด้วย กปน.จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครองหรือทหาร) จำนวนไม่น้อยกว่า 1 คน โดย กปน.จะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกัน ดังนี้

1. ประธาน กปน. (ผจ.ปน.)
2. กปน. ฝ่ายตรวจบัญชีรายชื่อ
3. กปน. ฝ่ายมอบบัตร
4. กปน. ฝ่ายคุมคูหา
5. กปน. ฝ่ายคุมหีบบัตร

สำหรับบทบาทหน้าที่ของ กปน. ฝ่ายต่างๆ จะได้ทำความเข้าใจโดยละเอียดในวิชาต่อไป ตอนนี้ควรรับบทบาทและภารกิจของ ผจ.ปน. ก่อน

บทบาทและภารกิจของ ผจ.ปน.

ผจ.ปน. มีบทบาท ภารกิจทั้งในช่วงก่อนมี พรฎ.ให้มีการเลือกตั้ง หลังมี พรฎ. ให้มีการเลือกตั้ง และในวันเลือกตั้ง ดังนี้

1 บทบาทภารกิจช่วงก่อนมี พรฎ.

1.1 สรรหาผู้มีสมควรเข้ารับการอบรมเป็น กปน. ซึ่งอย่างน้อยควรมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

- 1) ผ่านการอบรมหลักสูตรพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย
- 2) เคยเป็น กปน. หรือ ผอ.ปน.
- 3) ผู้ที่สนใจอยากเป็น กปน.
- 4) มีความสามารถที่จะเป็น กปน.ได้

ทั้งนี้ ควรเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ และควรสรรหาไว้จำนวน 8-10 คน

1.2 เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ แก่ผู้ที่ได้รับการสรรหาเข้ารับการอบรมเป็น กปน.

1.3 จัดทำทะเบียนรายชื่อผู้ผ่านการอบรม และผ่านการทดสอบความรู้ เรียงลำดับคะแนน แล้วจัดส่งให้ ผอ.กต.จว.

2 บทบาทภารกิจช่วงหลังมี พรฎ.

2.1 ให้เข้าอบรมเพิ่มเติมเพื่อเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส.ส. แก่ผู้ผ่านการทดสอบความรู้

2.2 เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้ง กปน. ให้ประชุมเพื่อมอบหมายภารกิจแก่ กปน. และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งให้แก่ผู้ได้รับแต่งตั้งตามแนวทางที่กำหนดไว้ (การจัดทีม ผจ.ปน.เป็นวิทยากรอบรม/จำนวน กปน.ที่จะเข้าอบรม/วิธีการอบรม/การกำกับดูแลการอบรมโดยวิทยากรจังหวัด และ ศส.ปชต. ฯลฯ)

2.3 เป็นวิทยากรซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่แก่ กปน. ในวันรับมอบวัสดุ อุปกรณ์ บัตรและหีบบัตรเลือกตั้ง

3. การปฏิบัติหน้าที่ในวันเลือกตั้ง

3.1 เป็นประธาน กปน. บริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภายในหน่วยเลือกตั้ง

3.2 ปฏิบัติหน้าที่ก่อน ระหว่าง และหลังการลงคะแนน

3.3 จัดทำแบบพิมพ์ และแบบรายงานต่าง ๆ

3.4 รายงานผลการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการ

3.5 เป็นตัวแทนของ กกต. ในระดับหน่วยเลือกตั้ง ประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลต่าง ๆ

3.6 สรุปปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ รายงานต่อ ผอ.กกต.จว

ผจ.ปน. จึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างมาก ทำให้การเลือกตั้ง ในหน่วยเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต เทียบธรรม และยังเป็นหลักประกันให้การเลือกตั้งมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ สะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความสมบูรณ์อย่างแท้จริง

ดังนั้น หลังจากผ่านการอบรมแล้ว ผจ.ปน.และ ศส.ปชต.ต้องประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อดำเนินการ ดังนี้

1. เป็นวิทยากรอบรมขยายผลแก่ผู้ที่สนใจหรือสมควรเข้ารับการอบรมเป็น กปน. โดยให้ดำเนินการอบรมขยายผลกับ กก.ศส.ปชต.ที่ยังไม่ผ่านหลักสูตรก่อน

2. จัดทำแผนการอบรมขยายผลว่าจะอบรมเมื่อใด ที่ไหน ใครบ้างที่เข้าอบรม จากหมู่บ้านหรือชุมชนใดบ้าง จำนวนเท่าใด (ไม่ควรเกิน 10-20 คน หรือไม่เกินครั้งละ 2 หมู่บ้าน) ใครบ้างที่จะเป็นวิทยากรในแต่ละรุ่น (ผจ.ปน.และ กก.ศส.ปชต.ที่ผ่านหลักสูตรเป็นวิทยากร) จะใช้วัสดุอุปกรณ์จากที่ใด (กกต.ได้จัดทำสื่อแผ่นไวนิล และแผ่นพลิก พร้อมทั้งคู่มือในการอบรมให้ตำบลละ 2-3 ชุด)

3. เมื่อทำแผนเสร็จแล้ว ให้ประธานส่งแผนให้ สنج.กต.จังหวัดทราบเพื่อสนับสนุนสื่ออุปกรณ์และรายงานผลงาน พร้อมทั้งช่วยประชาสัมพันธ์

4. เมื่ออบรมขยายผลเสร็จแต่ละรุ่น ให้ ผจ.ปน.และ กก.ศส.ปชต.ที่เป็นวิทยากรประชุมพิจารณาคัดเลือกผู้ที่ผ่านการอบรม และทำบัญชีรายชื่อเรียงตามลำดับความสามารถและความเหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ ทำหน้าที่ กปน. จำนวนหน่วยเลือกตั้งละ 8-10 คน
เสนอ ผอ.กต.จว.ต่อไป
